

Vaiko teisių įgyvendinimo ir apsaugos realijos Lietuvoje

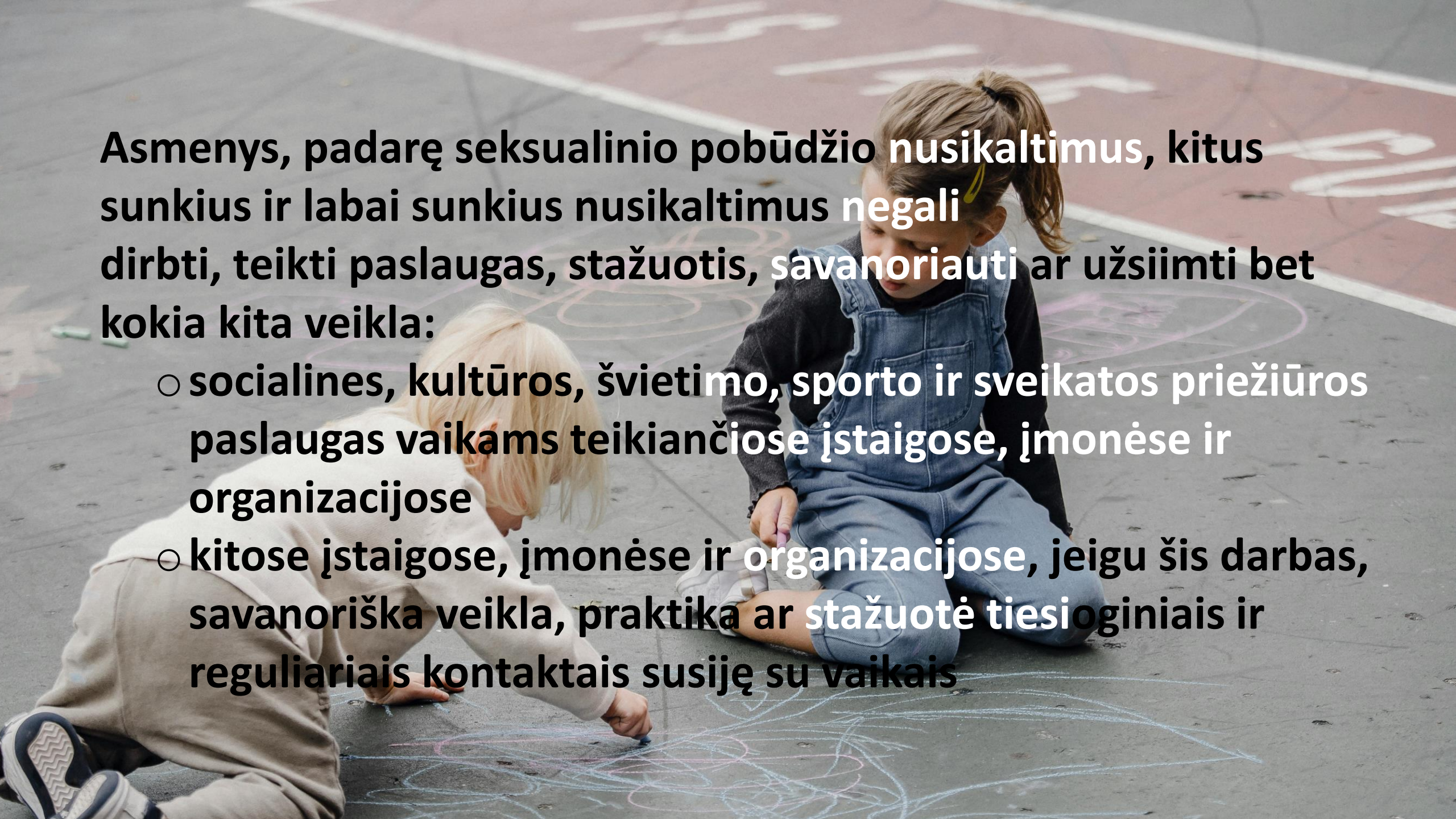
Vilnius, 2024

Lietuvos Respublikos
socialinės apsaugos
ir darbo ministerija

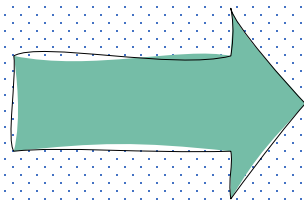
ВСТАПИ

A photograph of two young children sitting on a paved surface, drawing with colorful chalk. The child on the left is a young girl with blonde hair, wearing a light-colored long-sleeved shirt and dark pants, leaning forward and drawing. The child on the right is a young girl with brown hair in a ponytail, wearing a dark long-sleeved shirt and denim overalls, sitting upright and looking down at her drawing. The pavement is marked with various colorful lines and shapes drawn with chalk. The background shows a red and white striped pattern, possibly a running track or playground area.

Asmenys, padarę seksualinio pobūdžio nusikaltimus, kitus sunkius ir labai sunkius nusikaltimus negali dirbti, teikti paslaugas, stažuotis, savanoriauti ar užsiimti bet kokia kita veikla:

- **socialines, kultūros, švietimo, sporto ir sveikatos priežiūros paslaugas vaikams teikiančiose įstaigose, įmonėse ir organizacijose**
- **kitose įstaigose, įmonėse ir organizacijose, jeigu šis darbas, savanoriška veikla, praktika ar stažuotė tiesioginiais ir reguliariais kontaktais susiję su vaikais**

Asmuo, ketinantis atlikti veiklą su vaikais, privalo turėti **Teisėto darbo su vaikais kodą** (QR kodas) ir jį pateikti įstaigos vadovui

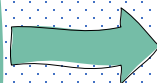
Įstaigos vadovas turi patikrinti asmens QR kodo galiojimą:

- **prieš** priimant į darbą/leidžiant atlikti praktiką/stažuotę/savanorišką veiklą/teikti paslaugas ar kt.;
- **periodiškai** (ne rečiau kaip kartą per kalendorinius metus):
 - automatizuotas teistumo duomenų tikrinimas (susietos JKNR ir Sodros duomenų bazės)
 - e. paslaugų portale duomenų tikrinimas (asmenų sąrašo importavimas į sistemą bei automatinis jų teistumo duomenų patikrinimas)

Prašymą dėl QR kodo išdavimo asmuo gali nemokamai pateikti:

- e. paslaugų portale (bet kurio metu)
- Informatikos ir ryšių departamente

Suformuojamas QR kodas

QR kodą asmuo išsaugoja skaitmeninėje erdvėje (telefone, kompiuteryje) ir/arba atspausdina pdf formatu

1. Vaikų socialinės globos įstaigose

SOCIALINIŲ PASLAUGŲ PRIEŽIŪROS DEPARTAMENTAS
prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos

2. Švietimo įstaigose, įmonėse ir organizacijose

NACIONALINĖ
ŠVIETIMO
AGENTŪRA

VALSTYBINĖ AKREDITAVIMO
SVEIKATOS PRIEŽIŪROS
VEIKLAI TARNYBA

3. Sveikatos priežiūros įstaigose, įmonėse ir organizacijose

VALSTYBINĖ
DARBO INSPEKCIJA
PRIE LR SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJOS

4. Kitur, nei nurodyta 1-3 punktuose – darbuotojus pagal darbo sutartis

5. Kitur, nei nurodyta 1-3 punktuose – asmenis, dirbančius ne pagal darbo sutartis, taip pat individualia veikla užsiimančius asmenis

Valstybės vaiko teisių apsaugos
ir įvaikinimo tarnyba

prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos

ANK 72 straipsnis – baudos darbdaviams:

- jei nustatoma, kad darbdavys netikrina QR kodų (nuo 300 iki 500 Eur, už pakartotinį nusižengimą – nuo 500 iki 1000 Eur)
- Jei nustatoma, kad pas juos su vaikais dirba asmuo, padaręs VTAPI 30 str. numatytus nusikaltimus (nuo 3 tūkst. iki 5 tūkst. Eur, už pakartotinį nusižengimą – nuo 5 tūkst. iki 6 tūkst. Eur).

Veiksmai:

- Visi numatyti VTAPI ir ANK pakeitimai įsigalioja 2024-11-01
- Iki 2025-01-31: visi asmenys, vykdantys veiklą su vaikais turės išsiimti QR kodą
- Iki 2025-04-30: darbdaviai turi patikrinti QR kodo galiojimą pirmą kartą

BARNAHUS

Vaikų, nukentėjusių nuo seksualinės prievartos, pagalbos centras:

- Jungiamas prie Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos
- Detalizuojamas specializuotos pagalbos turinys, pagalbos vertinimas ir teikimas
 - Nustatomas skubesis VVTAIT reagavimas

Vaiko garantijų sistema užtikrina, kad

Kiekvienoje ES valstybėje narėje vaikas turėtų nemokamą ir kokybišką:

Ankstyvąjį (apimant ir ikimokyklinį) ugdymą ir priežiūrą

Nemokamą mokslą (+ popamokinę veiklą)

Bent 1 sveiko maisto porciją kiekvieną dieną mokykloje

Sveikatos priežiūrą

Sveiką mitybą

Tinkamą būstą

Grandinės suardymas

Nepalanki padėtis ir atskirtis ankstyvame amžiuje daro poveikį vaikų galimybės būti sėkmingais vėliau. Siekiant užtikrinti vienodesnę ateitį visiems vaikams, svarbu suardyti iš kartos į kartą perduodamo skurdo ir palankių sąlygų neturėjimo grandinę.

1 Vaikai auga skurde ir patiria socialinę atskirtį

2 Dėl to atsiranda nepalankios sąlygos švietimo, raidos ir įgūdžių srityse

ES VAIKO
GARANTIJŲ SISTEMA

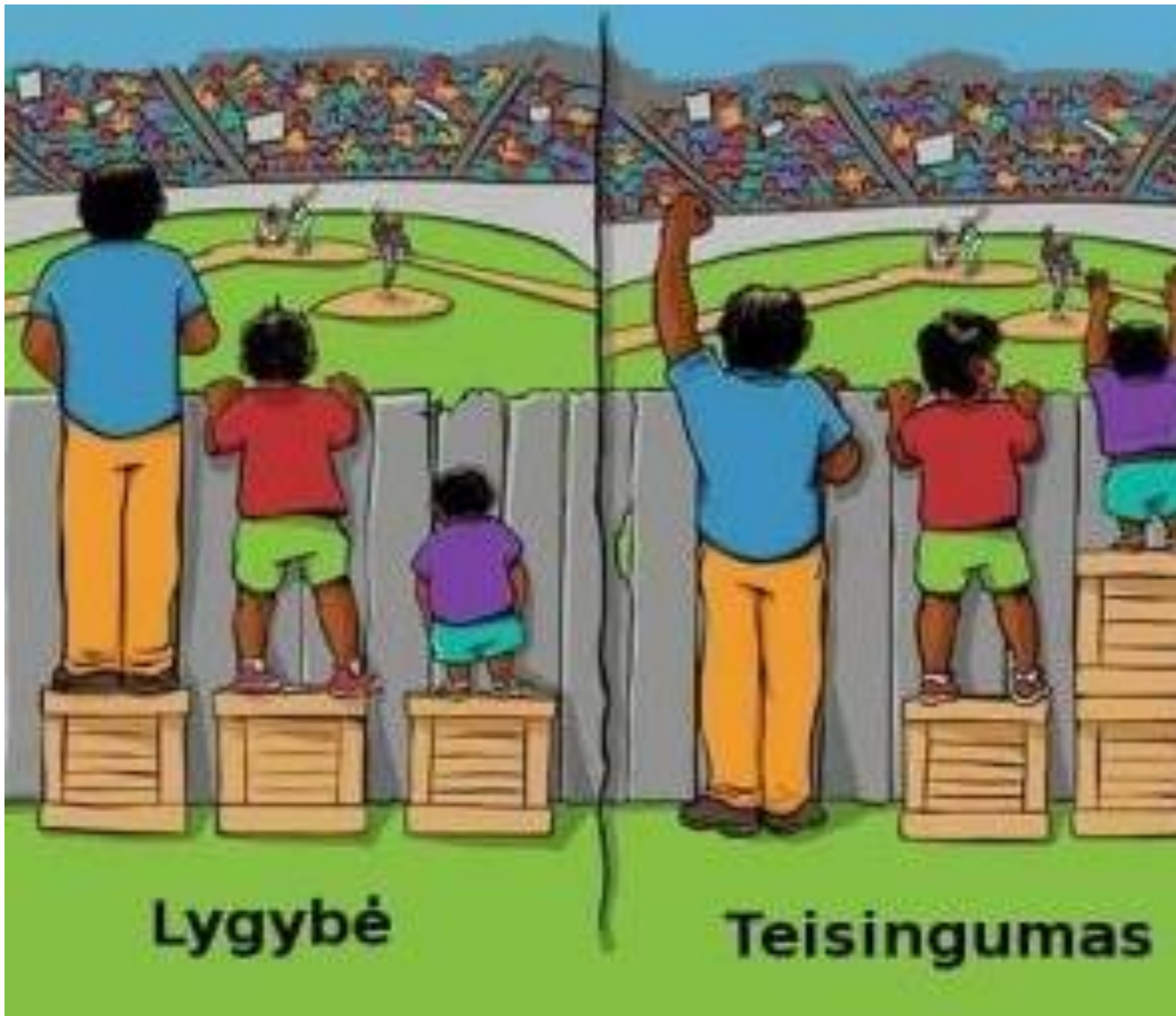
3 Jie gali mesti mokyklą arba jiems sunku susirasti darbą

5 Tai juos ir jų šeimos narius grąžina į skurdą ir atskirtį

4 Jie susiduria su ilgalaikiu nedarbu arba dirba menkai apmokamą darbą

Visų vaikų gyvenimo pradžia yra skirtinga. Tokie skirtumai turi būti kompensuojami, kad vaikai turėtų vienodas galimybes tobulėti ir vystyti savo potencialą.

Tai reiškia, kad kai kurios vaikų grupės turi gauti papildomą pagalbą, kad galėtų pilnai realizuoti visas savo teises.

ESF + lėšos Vaiko garantijoms: SADM dalis

- Kompleksinė pagalba, skirta kasdienių vaiko poreikių tenkinimui, su tikslu skatinti kuo didesnį jo savarankiškumą ir integraciją visuomenėje.
- Krizių įveika
- Kasdieniai socialinių įgūdžių ugdymas
- Grupiniai užsiėmimai, tarpusavio santykių mokymosi veiklos, užimtumas vaiko socializacijai
- Pavėžėjimas
- Paslaugos šeimoms (savitarpio pagalbos grupės, kognityvinė elgesio terapija, palydėjimas sistemoje, kt.)
- Paslaugos kitiems šeimoje augantiems vaikams

**ESF + lėšos
Vaiko
garantijoms:
SADM dalis**

Socializacijos centrų veiklos kokybės tobulinimas:

- intensyvus socialinių įgūdžių ugdymas
- Terapijos vaikams
- Individualios ir grupinės psichologo konsultacijos
- TBRI, MDFT
- Individualus tėvystės įgūdžių formavimas (išskyrus bendro pobūdžio pozityvios tėvystės mokymus)
- Mobilios paslaugos tęstinumo laikotarpiu
- Konsultacijos įstaigoms/specialistams

**ESF + lēšos
Vaiko
garantijoms:
SADM dalis**

Paslaugos vaikams iš globos sistemos dėl trauminių patirčių, seksualizuotos vaikų elgesio atvejai

- Specializuotos paslaugos/metodikos
- Įrodymais grįsti metodai
- Krizės įveika
- Individualus tėvystės įgūdžių formavimas (išskyrus bendro pobūdžio pozityvios tėvystės mokymus)
- Savitarpio pagalbos grupės ir psichosocialinė pagalba šeimoms
- Konsultacijos įstaigoms/specialistams

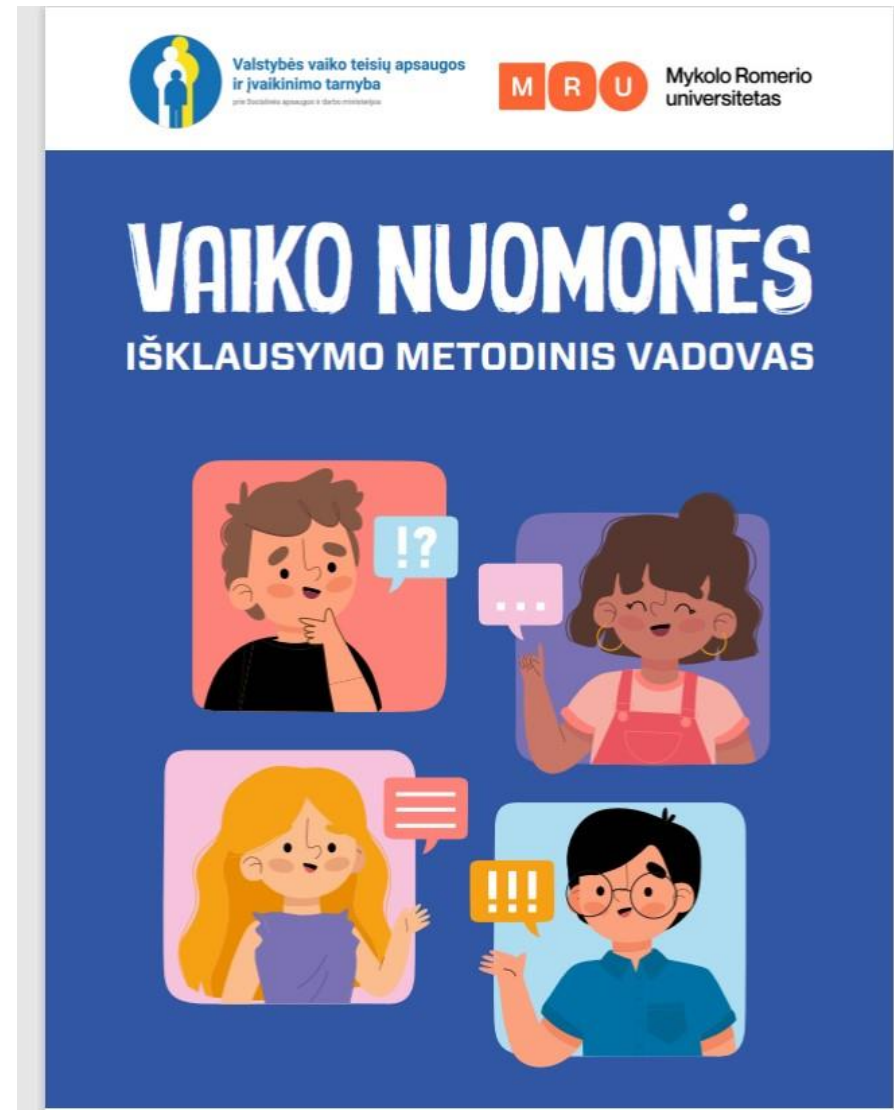
A photograph of two children standing in a vast field of red tulips. The child in the foreground is a girl with blonde hair tied back, wearing a grey sweater and pink pants, looking towards the other child. The child in the background is a boy with blonde hair, wearing a striped shirt, looking away. The field is filled with rows of red tulips stretching towards a line of trees under a bright, hazy sky. There are white rectangular overlays on the image: one in the top right, one on the left side, and one at the bottom left containing text.

Paslaugų vaikams, patyrusiems seksualinį smurtą, stiprinimas per Vaikų, nukentėjusių nuo seksualinės prievartos, pagalbos centrą

**ESF + lėšos
Vaiko
garantijoms:
SADM dalis**

Prieinama internete:

<https://vaikoteises.lrv.lt/uploads/vaikoteises/documents/files/Vaiklos%20sritis/Vaiko%20teisi%C5%B3%20u%C5%BEtikrinimas/VNI%20vadovas%20FINAL.pdf>

Vaiko teisių linijoje dirbantys gynėjai tau padės, patars ar nukreips, jei:

- ♥ nori pasikalbėti ir (ar) užduoti klausimus apie savo teises ir atsakomybes (pvz., ar tėvai gali skaityti žinutes mano telefone; ar aš turiu grįžti namo iki 22:00 val. ir kita);
- ♥ nori pasitarti, ką daryti, nes namuose nesijauti saugus, bijai grįžti;
- ♥ nori pasikalbėti apie netinkamus kūno prisilietimus;
- ♥ nori paklausti apie vaiko teisių gynėjų darbą (atvyko, pasikalbėjo ir išvažiavo, o kas toliau?);
- ♥ nori pasikalbėti apie tai, kaip išvengti arba mesti svaigiųjų medžiagų (rūkymo, alkoholio, narkotikų) vartojimą;
- ♥ nori būti saugus internetiniuose portaluose;
- ♥ nori pasitarti apie saugų savo ar draugo atvaizdo (nuotraukų, vaizdo įrašų) naudojimą;
- ♥ nori pasitarti, ką daryti, ar kaip elgtis, jei tave ar tavo draugą kalbina netinkamai elgtis ir pažeidinėti taisykles;
- ♥ nori, kad su tavimi gražiai elgtųsi ir mandagiai kalbėtų.

Jeigu yra dalykų, apie kuriuos nedrįsti pasikalbėti su tėvais, bet tau įdomu, nori sužinoti, paskambink arba parašyk:

☎ nemokamu telefono numeriu **8 800 10 800**

✉ elektroniniu paštu konsultacijos@vaikoteises.lt

💬 arba tiesioginio pokalbio metu (Chat) interneto svetainėje vaikoteises.lrv.lt paspaudęs mygtuką „Pasikalbėjime“.

☎ Vaiko teisių linija
8 800 10 800

Vaiko teisių linija

Ši linija skirta **visiems**: vaikams, tėvams, pedagogams, kiekvienam atsakingam Lietuvos piliečiui

Konsultuotis ir tartis visais su vaiko teisėmis susijusiais klausimais galima:

- ☉ **Nemokamu** telefono numeriu **8 800 10 800**;
 - ☉ Pateikiant užklausą elektroniniu paštu konsultacijos@vaikoteises.lt;
- Vaiko teisių linijos konsultantai konsultuoja **darbo dienomis**:
- ☉ Pirmadieniais – ketvirtadieniais nuo 8:00 iki 19:00 val.
 - ☉ Penktadieniais nuo 8:00 iki 18:00 val.

Vaiko teisių linija

8 800 10 800

socmin.lrv.lt

-
- Europos Komisijos komunikatas Pirmiausia – vaikų interesai. Komunikatas, pateikiamas su Komisijos rekomendacija dėl integruotųjų vaiko apsaugos sistemų.
 - Europos Komisijos rekomendacija dėl integruotųjų vaiko apsaugos sistemų kūrimo ir stiprinimo atsižvelgiant į vaiko interesus.

Lietuvos Respublikos
socialinės apsaugos
ir darbo ministerija
